

WUSÊNÊ GESTEMERDE

xezala koyê bîngolî

XEZALA KOYÊ BÎNGOLÎ

Wusênê Gestemerde

Roşna I Şîrî

Weşanxaneyê Roşna: 64

Şiirî: 11

Wusênê Gestemerde
Xezala Koyê Bîngolî
Çapê yewin, Diyarbekir, 2020

Edîtor-redaktor: Roşan Lezgîn
Mîzanpaj: Weşanxaneyê Roşna
Xebata Qapaxî: Îbrahîm Xelîl Baran

Çapxane: Berdan Matbaası
Davutpaşa Cad. Güven Sanai Sitesi C Blok No: 239
Topkapı / İstanbul
Tel: 0 212 613 12 11

ISBN: 978-605-69193-8-1

*Daşinasnayış ra teber bê destûrê weşanxane û nuştoxî bi tu
hawayî nîno kopyakerdiş û vilakerdiş!*

Adres: Lise 2. Sok. Adalet Ap. Kat: 1, No: 3
Yenişehir / Diyarbakır
Tel: 0 412 223 03 69
rlezgin@hotmail.com

Na keda mi; sere de emegdara ma dakila mi Xezale û emegdarê ma pîyê mi Mîrzalî rê; domanê ke ziwane dayika xo ra mehrûm û vileçewt mendê, kedkaranê Înstîtutê Zivan û Kulturê Kirmancî (ÎKK) e.V. Berlinê rê, kedkarê ke seba raxelesîyayîşê ziwane ma kirmancî şew û roj xebetînê, mucadelerdoxê ke seba azadîya milletê xo, raxelesîyena welatê xo û kamîya xo canê xo feda kenê, may û pîyê ke domananê xo de bi ziwane dayika xo qisey kenê rê diyarî bo.

Wusênê Gestemerde serra 1971 de dewa Gimgimî Gestemerde de ameyo dinya. Mektebo verîn dewa xwu de wend, mektebo miyanîn yew serre Gimgim de di serrî zî dewa Gimgimî Uskura de wendî. 1990 de şî Almanya. Înstîtutê Ziwan û Kulturê Kirmancî de xebitîya. Tv-10 û Can Tv de bi nameyê “Veng û Reng” programî viraştî. Serra 2000î ra dest pê kerd bi kirmancî meqale, hîkaye û şîrî nuştî. Nuştayî û şîrê ey rojname, kovar û keyepelanê sey Özgür Politika, Yeni Özgür Politika, Rojeva Medya, Vate, Çepkî, Semah, Ma, DersimInfo, Gestemerde Online, Kirmancî Online, Newede Dersim, Varto Sitesi û Varto Dergisi de weşanîyayî.

TEDEYÎ

- Çemê Goşkarî / 7
Goşkar Baba / 8
Dewa Bav û Kalê Mi / 10
Ciyabiyene / 12
Pîrê Mi / 13
Kalê Mi / 14
Koyê Gestemerdeyî / 16
Ax Dayê / 18
Dayê / 19
Des û Çarê Temûzî / 21
Estareyî Bereqînê / 23
Bawo / 25
Mi Cameverde Meşo Xezal / 27
Zelala Mi / 29
Sirotsûra Mi / 30
Delala Mi / 31
Zaranca Mi / 32
Gula Koyan / 34
Çêna Begî / 35
Ez Kam a? / 36
Ma Heşt Wayî û Birayî Me / 41
Qerşûna Kore / 43
Domanê Welatê Mi / 44
Ax Domanê Welatê Mi / 47
Ma Doman Bîme / 50
Alan Kurdî / 52
Engîn / 53
Eke Doman Çînê Biyêne / 54
Ma Hîrê Kesî Bîme / 55
Cafer / 56
Weyssel / 62
Ti Nêameyî Bira / 63
Îbo Feqîr / 65
Misto Budela / 66
Êno To Vîrî? / 67
Ey Saddam! / 69
Şiye / 70
Mi Xo Nêdî / 72
Mi Vîrî ra Nêşî / 73
Berxa Mi / 74
Teyra Bêhalêne / 76
Sond / 78
Gune / 79
Însanê Zerrîpakî / 81
Merdene Niya / 82
Meperse / 83
Dêrsim Veşeno / 85
Ma Vêşayîme Şîma Meveşê / 86
Na Bêvengîye Ma Kişena / 87
Par Nê Wextan / 88
Derd û Qotikî / 89
Felek / 90
Dinyaya Bêbexte / 92
Dinyaya Xirabmale / 94
Holikê Ma / 95
Ax Welatê Mi / 96
Demê Payizî / 97
Çend Payizî Derbaz bî / 98
Tijîya Şodirî / 99
Adirê Newroze / 100
Hizûr / 101
Wesyeta Mi / 102
Xatir bi Şîma / 103

ÇEMÊ GOŞKARÎ

Çemê Goşkarî qey niya bêveng o?
Ne himeno ne gimeno!
Ti vanê deşt û koyan ra herediyo
Ge zingeno ge berbeno
Dewijî dewe ra fiştê dûrî
Kujî qey xo nayo ro kerrênî?
Jan danê birîn û kulî...

Bi ax û waxa Goşkarî
Visîyê têlê tambûrê Dewrêş Babayî
Çemî ser de pird çin o, zingeno
Amo re hêrs, şar ci ra terseno
Fîno re xo ver kemer û kuçî, şino beno
Andalê kafirî ci rê naleno
Beno derg, welatan ser şono
Barê xo giran o, barê kul û derdan
Aşmanê wusarî de zê biluskî şîrçeno
Zimistanî oncîno pirên, bêveng maneno

Berlîn, 12.04.03

GOŞKAR BABA

Koyê to, koyan ra berz û yan
Halê ma feqîran to ra eyan
Koyê bimbarekî, koyê miradan
Loqmê bimbarekî ma feqîran rê vêreno
Kar û barê xo, karê miradan
Goşkar Baba, sondê ma feqîran o

Mi emşo hewnê xo de dîyo
Mîyazê xo poto, verba ci şiyoy
Dûrî û nêzdî, vanê jû yo
No nîşangê Goşkar Baba yo

Mekanê to çêberê miradan
Emşo to rê ez meyman
Halê minê feqîrî zaf yeman o
Venga cedê pîrê xo Sey Wusenî dano
Hîmet cedê to ra mirad wazeno

Koyê to ra caran kes bêmirad nêşî
Mi îfîqadê xo bi to ard
Ebi nameyê to sond werd
Û miradê xo şima ra dî
Zafîne kî qeda û belayê xo dî
Ma bi nê goşanê xo heşna
Ma bi nê çimanê xo dî

Ez bi qurbanê to Weyselqiranî
Tenge de nêverdo caran
Heval û hogirî
Destan ver nêkero
Pîyê minê feqîrê kalî

Biyo aspar cêreno eşkera, çimanê ma ver de
Minet û rica kena, rew bê, îmdadê ma de
Bêbext û xayinî nêvindenê xo ver de
Zulm û ceng kenê bav û kalê ma de
Îmdadê ma de bireso asparê Gola Serde

Berlîn, 10.10.2003

DEWA BAV Û KALÊ MI

Kanê dewa bav û kalê mi
Ci rê jan danê birîn û kulê mi
Daymiş nêbena êdî kezeba mi
Bê ma şîme, bê ma şîme, bê ma şîme

Lo lo, ez birîndar a, birîndar
Birîndar a, ax birîndar...

Kes çin o, kam heta şiyê
Cam, şîşî, çêber zirze kerdê
Xan xirabe wo, bê kes û bê kû yo
Kanê cîranê ma
Kamcîn het a şiyê hevalê ma
Kes nêmendo, ne veng, ne vac o

Lo lo, ez birîndar a, birîndar
Birîndar û ax û zara
Birîndar a, ax birîndar

Payiz o, cîranî şiyê xerîbîye
Kilîf kerdê çêberî, na çike biye?
Kes nêmando dewe de, kam heta şiyê?
Kalî teyna mendê, na kî ma dîye

Zimistan o, vawre varena hurdî-hurdî
Mij û dûman o koyê Hazir Babayî
Locinî dû nêkenê zê verê coyî
Ters kewt zereyê mi nê cayan de
Bê ma şîme, bê ma şîme, bê ma şîme

CIYABIYENE

Çêyî ser ra biyê ciya
Birawo pîl û birayê qicî
Çê ma bî çêyê corî û çêyê cêrî
Ez nêzana şorî çêyê corî, şorî çêyê cêrî?

Ma no çê de ciyabiyene nêdîye
Xane mende birayê qicî rê
Ti vana kezeba mi biya di leteyî

Ez şeş û beş biya na werte de
Hêş û aqil nêmend sareyê mi de
Qudimê mi şikîya, biya kerr û gêj

Çik bî sebeb naye rê, çik bî?
Se bî na biratîya ma rê, se bî?
Xêrê Heqî kamî rê bî ma rê çine bî
Ez nêzana şima rê binalî, şima rê biberbî

Zê şarî mal û milkê ma çin o
Pare nêbena hîseyê piyê ma
Kemer û kuç o hêgayê ma
Berbena, zîbena seba şima
Ferq nêkeno ha çê ma, ha çê şima.

Berlîn, 10.07.2004

PÎRÊ MI

Emşo pîrê mi ma rê meyman o
Ver de amo çok gulbangê mi dano
Cem girê dayo, veng cedê xo dano
Delxe şiyoy pîr, mi ra se vano?

Pîro, pîro bê rahme
Ruyê xo ma ra meçarne
Ez cem de vazna re dare
Ez gunekar a, guneya mi ra vêre
Cem de pîrê mi sema şono
Qulawuzê pîrî ma ser cêreno
Şer û ogitî rê nalet waneno
Rindîye rê şeker û şerbet dano

Asparê astorê qirî kotî mend?
Veng bide pîro, veng bide
Xiziro kal qey nîya bêveng mend?
Loqmeyê to rê çiqas bîme çimteng

Berlîn, 12.03.2004

KALÊ MI

Ma bi xêr dî pîrê mi
Kalê mino herdîşsipê
Werte ra heştay û jû serrî vêrdî ra
Ma hona cayê mezela to nêzanîme
Bêbext û xayinan ra veng nêvecîno
Pêroyine xo no re kerrênî û lalênî...

Pîrê mi
Kalê mino herdîşsipî
Naye rind bizane
Destê ma hertim pêşîrê mixenetî der o
Hen rehet-rehet ranêvirdanîme
Ma kî raya pîrê xo Seyîd Rizayî der îme
Ma kî na raye de zê to sareyê xo danîme
La dişmen ver de sareyê xo ronênanîme

Pîrê mi
Kalê mino herdîşsipî
Tornanê to kî verba zilimî de
Vengê xo kerdo berz
Û seba kamîya xo
Seba welatê xo
Û seba zonê xo
Dişmenî de ceng der îme

Pîrê mi
Kalê mino herdîşsipî
Ma bi nameyê to
Ma bi axîna to wad kerdo
Û sond werdo
Ma do rojê welatê xo azad kerîme

Berlin, 15.11.2018

KOYÊ GESTEMERDEYÎ

Koyê Gestemerdeyî oncîya mij û dûman o
Deman ra ne payiz ne kî zimistan o
No çi def û dûman o, koyê ma ser cêreno?
Ti vanê gonîya xo kerda wertê çiman
Ma rê amo re zon, koyê ma dest de zar-ziwan der o
Roştîye ma ser kerda tarî, koyê ma xo rê mekan gureto
Şopê lapanê vayî ver nêkuno ke
Va bibijikno, xaxanê êy hurdî kero
Xo gilvijneno zê marê wertê dirike
Tîra fekî keno derg û kilm, nêresena cayê
Wertê dirik û xîçan de beno vindî şono

Reyna vengê şono goşê mi de
Qilancika qerbeleke qîçnena verê çêberî de
Hetanî nika ma rê xebera xêrî ardêne
Ewro kî ti vanê per û baskî re ci şikîye
Qîçevîça qilancika qerbeleke ma goş ra kerdîme
Çiyê zaf tersî zerê mi ra vêrenê ra
Mi ra henî aseno ke oncîya vengê merdene yo
Oncîya vengê berbişî yo, vengê şîn û şîwanî yo
Vengê qilancika qerbeleke yo
Vengê vay û vengê merdene kewto têmiyan ra
Bêvengênî guveguva vayî de bena haşar
Mezelan de reqî û teqîya huyî û zengenî ya
Kinita mezele, xorî kinita
Ti vanê felekî dest ra gureta merdene
Kewta zulim û zaliman dest
Hona vizêrî bî, ma ra xatir waşt şîye
Hesirî çîman de bibî pir ser de şiyêne
Ti vatê zereyê dayê ra vêrdbî, na xatir waştena peyen a
Der û cîranî ra helalîya xo waşte şîye
Na çî merdena bêwaxt bî dayê?
Dinyaya xo vurno, biya sacîya sûre
Ez merdena xo ver nêkuna dayê
Kuna merdena cîrananê xo ver
Û hevalanê xo ver...

Berlîn 2004

AX DAYÊ

Ax dayê ax!
Se beno no halê ma?
Qey veng nêkena
Û qey çiyê nêvana dayê?
Masûm-masûm niyamede
Zerrîya mi de adir têwmede
Ma ver de zaf o emeg û keda şima
Ma nêşikîme biderîme heqa şima
Helal û weş kerê heqa xo ma rê
Wulle şima zanit qedir û qîmetê ma
La ma nêzanit ne qedir ne kî qîmetê şima

Ax dayê, ax!
Şima kedkar û emegdarê ma
Ma nêkenîme tozê binê linga şima
Şima canê xo feda kerd seba ma
La ma nêzanit ne qedrê şima ne kî qîmetê şima
Coka ma vîr ra nêşona feqîrî û hêsîrîya şima
Ne kî belengazî û bêkesîya şima

Berlîn, 01.11.2018

DAYÊ

Wurze dakila mi, wurze
Wurze sare berz ke
Ge-gane ez bêkes manena
Tenge de manena
Û venga to dana dayê
Jû kî venga Xizirê kalî dana
Ewro kî a roj a
Coka venga şîma dana
Û vana de bê dakila mi, de bê
Bêkesîya mi de, tenga mi de bê...

Bêbextîye sare dardo we
Neheqî hukim û bêeslî zulm kenê
Kesî de ne merhemet ne kî wijdan mendo
Nê bêeslan, nê bêbextan dîn û îmanê xo eşto
Wijdan û merhemet gureto binê lîngan
Însantî ra kewtê dûrî
Bilîya mal û milkê dinya biyê

Bêwijdanî xo ver de nêvindenê
Şeytanî de kel kay kenê
Emeg û kede çik a, nêzanê
Danê piro û rijnenê
Kenê têser û têbin ra
Kes veng nêkeno
Her kes xo ra şerm keno
La ne şerm ne kî edeb zanê
Cisnê xo cisnê mewranî
Înadê xo înadê şeytanî

Ez senî hal der a; berbena, zîbena
Kuna xo ver û reyna kî bêveng manena
Mi dawa înan da Xizîri
Wa Xizir kî ma ra dûrî
Aj û amênê ma ra dûrî
Ci rê qida û bela biyarone
Se bikerî dayê, zereyê mi zaf jan dano

Wa xwezîka mi nê rojî nêdîyêne
Aşme zê verî şewle nêdana
Şewe zaf tarî ya, dayê
Asmên de estareyî nêbereqînê
Na şewa tarîye de
Xeyalanê xo dime şona
Xeyalê mi, hewnê mi
Mi ra zaf kewtê dûrî
Ez xemgîn xemgîn a
Ez birindar birîndar a
To ra cêreno dayê
De bê dakila mi, de bê
Bêkesîya mi de, tenga mi de bê...

Berlîn, 26.07.2019

DES Û ÇARÊ TEMÛZÎ

Xirabmalo Koyê Bîngolî yo
Wulle ke ti nexşbend da
Dinya ma rê kerde teng
Pepûgî ma rê wend
Hêsîrîya ma rê gulsosinî pelmelîyê ro
Feqîrîya ma rê, way li minê wayî!

Haybûr û axîşerê cenîyan de
Xuşexuşa awa derî veng kerd berz
Sikûtîya waran bî, çîkî û wîkîye zingê
Ziyar û diyaran xo na ro kerrênî
Bêkesîyênîya ma rê kemer û dar helîya
Feqîrîya ma rê, way li minê wayî!

Tarîye to rê bêrone Koyê Bîngolî
Çik bî no kîn û qerezê to ma de?
To qol felek xo rê kerd meyman
Bext û talihê ma rê, ti vanê ti biya Ezraîl
Feqîrîya ma rê, way li minê wayî!

Koranîya siyaye mi rê bêrone dayê
Ma mi çi zana qol felekî ko de miyîn dayo piro,
Xeyme be xeyme, heta bi kulinde cêreno
Ma mi çi zana dayê, mi çizana
Qol felekî koyî şanîtê gaman ver û pêmaweno
Zê vergê vêşanî, ti vanê ecelê xo cêreno
Ma mi çi zana dayê, mi çi zana
Derd û kulê ma rê derman nêmando
Feqîrîya ma rê, way li minê wayî!

Ewro des û çarê aşma temûzî yo
Hona zê adirî serê zerrîya mi de vêşeno
Demî vêrdî ra, serrî vêrdî ra
Werte ra vîst û panc serrî vêrdî ra
Qet mi vîr ra nêşiya hêketa Koyê Bîngolî
Ez biya pepûgê koyan, ca bi ca to ra cêreno Xezal
Feqîrîya ma rê, way li minê wayî!

Berlîn, 14 Temûz 2005

ESTAREYÎ BEREQÎNÊ

Wad bo ke, pîr bone ke
Nizdî der ê rojê rindî, nizdî der ê
Ti meberbe dayê, ti meberbe
Ti zerrîtenik a, ez qîmîşê to nêbena dayê
Ez daymîşê ê hesiranê çimanê to nêbena
Dest û payan xo ver meke caran
Sareyê xo berz bicê wertê dost û dişmenî de
Vileyê xo çewt meke dişmenî ver de
Înan xo rê bêbextênî kerda xûy
Anê rojanê Xizirê kalî bone ke dayê
Ê rojê zerê zilim û zordarîya xo de xeneqînê
Quya ke ma rê kinita rojê ci rê bena mezele
Ti qet çiyê xo rê derd û merax meke dayê
Nizdî der ê rojê rindî, nizdî der ê...

Asparê astorê qirî Xiziro kal piştîya ma de êno
Hêdî-hêdî birayê mi, hêdî-hêdî, ti goş ra ser ne
Ma verê xo çarno ra raya roştî
Şome game bi game, boste bi boste
Felek pîyê înan bone, Xiziro kal pîrê ma bone ke
Înan rê raya roştî nêmenda, teng û tarî de mendê
Lingan berzê xo ver, destan berzê xo ver, xo ver bidê
Nizdî der ê rocê rindî, nizdî der ê...

Ma xo eşto pêş û êtega Duzgin Bavayî
Çar çêberanê xêrî ra, çêberêde xêrî kî ma rê rakero
Çar parçê welatî rê haştîye û biratîye biyaro
Ti bawerîya xo bi mi biya dayê
Ma zav rojanê rindan vînenîmê
Ti qet çiyê xo rê derd û merax meke dayê
Nizdî der ê rojê rindî, nizdî der ê...

Wad bo ke, pîr bone ke
Asmên bi estareyan rêna bereqînê dayê
Roştîya mezgê ma na roj û tîja asmênî
Caran umîdê xo Hardê Dewrêşî ra mebirne
Hardê Dewrêşî ke risq û gonî dano aj û amênê ma
Ma non û awa xo ra kî mehrûm nêverdano
Umîdê şewa tarîya aşma newîye dayê
Şewlê aşme ver vaydîme kose û korekî, genim û topikî
Bicêro êndî çerxê arêyî û mişonî
Dest berzone kerrike hêyla-hêyle kero aşvancî
Nêbirîyo dê caran awa çerxê arêyî û çêyî
Zê verî şên û kewe bê koyî û deştî, dewe û ware

Berlin, 04.02.05

BAWO

Heya bawo
rojî vêrdî ra, aşmî vêrdî ra
demî vêrdî ra û jû serre biye tamam
ma rê zê jû şanike, zê jû xeyalî
zê jû hewnî ameye...
kes bi halê kesî nêzano
kes bi derdê kesî kî nêzano
dejê bêmay û bêpîyênî kî
qet tewr pers meke, bawo!

Heya bawo
ez hona doman a la hesreta mi
zereyê mi de qat bi qat a
kezeba mi zereyê mi de lete bi let a
mezgê mi sareyê mi de talan o
ruhê mi, qet tewr pers meke bawo

Heya bawo
ez xerîbîye de mehkûm a
birîndar û birînkul a
mi hesrete ra hesrete kî mi ra persê
ez birîndar a birîndar
birîndarê hesretan a
birîndarê xerîbîye wa
ez birîndar a, bawo, birîndar

Heya bawo
welat ra dûrî
hesretan der îme û vileçewt îme
çimê ma ray û dirban de
welatê ma pê hawt koyan de
la oncîya kî bi can û bi ruhê xo welat der îme
welato ke şima ser o cêrayê
welato ke şima tey weşîya xo ramita
welato ke şima rê bî hard û asmên
bî ray û rêçe, bî dar û ber, bî kemer û kuç
welato ke mezela şima rê bî wele û kêle
ma, ax û întîzarê ê welatî me bawo

Heya bawo
qeseyê to, vateyê to
nesîhat û ogitê to
ma goşê xo rê kerdî goşare
û raya rinde ra şome
alavere û dalaverê ma çin o
qese û vatena to der îme
û ma to xo vîr ra nêkenîme bawo
to xo vîr ra nêkenîme...

Berlîn, 26.11. 2016

MI CAMEVERDE MEŞO XEZAL

Mi cameverde meşo, dayê meşo
Ez hona domano qickek a
Ne zar, ne zon, ne raye, ne kî rêçe zana
Ti Xizir kena, ti Heq kena
Mi cameverde meşo dayê, meşo

Mi heskerdena xo ra mehrûm meverde
Dinya mi rê meke zindan
Qudimê mi çin o
Wulle ez daymîş nêbena
Mi vileçewt meverde

Ez hona domano qickek a
Nika ra mi meke wayirê derdê bêdermanî
Ez daymişê nê dejî nêbena
No dej emanîye re mi beno
Dest û payan re mi meşikne
Mi verê dês û dîwaran de bêçare meverde
Dês û dîwarî ke ricîyayî mi ser
Vacî "dayê", vacî "bawo"

Mi tik û teyna cameverde
Ters û xof ver recefîna, berbena, zîbena...
Mi rê dinya meke teng û tarî
Teng û tarî de ke gina war o, nêşikîna ravazî
Kam destê mi cêno, mi keno berz, kam?
Kam hesiran çimanê mi ra keno pak, kam?

Cêreno to ver ra dayê
Mi bavokê kesî meverde
To ver de amo çok
Çimanê xo yake, destê xo dergê mi ke
Ma se beno dayê, se beno
Destê xo bide destê mi
Ti Xizir kena, ti Heq kena
Mi nîya vileçewt meverde meşo dayê, meşo

Ezo bêmay û bêpîy, feqîr û hêsîr
Bêzar û bêzon, sêy û jar
Se daymişê nê derdê bêdermanî bena?
Ti Xizirê kalî kena mi bavokê kesî meverde dayê
Eke şona kî ruhê mi bice, hona şo Xezal, hona şo

Gestemerde, 14 Temûz 1980

ZELALA MI

Zelala mi
rindeka mi
ez to rê berbena
ez to rê zîben û nalena

Zelala mi
gozela mi
ez to rê kalena
ez ax û wax kena û to re mirena

Berlin, 2019

SIROTSÛRA MI

Sirotsûra mi
Ez ke qayîtê çimanê to bena
Welat kuno mi vîrî
Koyê Bîngolî
Deşte û wareyî kunê mi vîrî

Sirotsûra mi
Ez ke qayîtê çimanê to bena
Domanê wareyî kunê mi vîrî
Kunê mi vîrî ray û rêçî
Kemer û kuçî...

Sirotsûra mi
Ez ke qayîtê çimanê to bena
Wakila mi kuna mi vîrî
Heval û hogirî
Der û cîran kunê mi vîrî

Sirotsûra mi
Ez ke qayîtê çimanê to bena
Hard û asmên kuno mi vîrî
Şilfye û şepelîye
Gestemerde û Gimgim kunê mi vîrî

Sirotsûra mi
Çim-burî qelema mi
Por siya û por belekina mi
Ez ke qayîtê çimanê to bena
Ti vanê belkî çimê to şewle danê

Berlîn, 01.04.2015

DELALA MI

Pordelala mi
bê payizê mi rê çeçer be
şilîye be û bivare mi ser hurdî-hurdî

Pordelala mi
bê payizê mi rê pelê be
pûş be û birişîye mi ser jû bi jû

Pordelala mi
bê payizê mi rê tîjî be
huyayiş be
û rîyê mi de bihuyê rindek-rindek

Pordelala mi
bê payizê mi rê asmên be
astareyê be
û serê zerrîya mi de bibereqîye zelal-zelal
Payiz 2015

ZARANCA MI

Vaşta ra gujgeleka vayî
Kerdê xo ver ra dest û payî
Porê xo şanito sura vayî ver
Nîşta ro berbena ax li minê wayî

Verê xo şanito tîjîya şodirî
Çiman ra ênê hesirê gilori
Nêzana ke to rê kilamê bilornî
Nata bê, lewê to ra nî

Helîyaye kezeba mi to rê
Zê belekê vawra amnanî
Vecîyê re serê bonî
Qese nêkenê tey domanî

Sêyî menda maye ra, hona çiyê fam nêkena
Berbena, tungena virana pî de nêvîndena
Pî ra persena “çi tawo dakîla mi êna?”
Nêzana ke maye şiya êndî pey de nîna

Çilaya çê ma endî şiya xow ra
Dest keno porê zaranca xo ra
Lewê nano ra çim û burîyan ra
Vano berxa mi “Dinya bi dor a!”

Zaranca mi gunek a
Ma û pî ra jûkek a
Felek ti qey niya kulê mewtî ya?
Zaranca mi ez vileçewt virdaya.

Berlîn, 18.01.2004

GULA KOYAN

Gula serê koyan a
Mêşe dorme de vingena
Boyweş a, gula sûr a
Zerrîtenik a, zê gulheş a

Hona gula heştrojî ya
Wertê gulan ra derg û barî ya
Mêşa hemgên ra heredîya
Sura vayî ver cemedîya

Gula serê koyan a
Dermanê birîn û kulan a
Destê xort û azeban de
Kilîtê eşq û sewdayan a

Xo neqeşno tîcîya şodirî de
Permelîyaya ro germê perojî de
Amê ra xo honikê şanî de
Reqesîna serê gilê koyî de

Berlîn, 09.06.2003

ÇÊNA BEGÎ

Çênê çênê, çêna begî
Biskê tu yê dergî
Çimê tu yê jengî
Zê çimanê pisinga Wanî
Sere berz ke, niyade mi ra
Miradiya, qesê nêkena mi de
Vineta cam ra niyadana mi de
Çiman qirpnena dizdîya mi de
Kewta govende, xo hecnena
Bal û bejna zirave tadana
Sere û goşan mi rê hejnena
Biya azebe ma xortan xapnena
Por mûnito, pulik verdayo ra çiman
Awa şandî ana bi helban
Kena pak bi saqol verê çêberan
Toz û wele finena re ma xortan

Berlîn, 11.05.2003

EZ KAM A?

Şewa teng û tarîye de
Persayîş û cêrayîş der a
Xo persena, kamîya xo persena
Xo cêrena, kamîya xo cêrena
Ne persayîş û cêrayîş de
Xo nêvîna bena vindî
Vindbîyayîş ra persena
Vîndbiyayîş mi ra perseno
Ez kam a, kotî ra ama û şona kotî?

Persî rêz benê û ênê mi ser
Zê girmike, zê lapaçe
Xo kunê bi ruyê mi ra
Sirota ruyê mi de benê lete-lete
Benê hurdî-hûrdî varenê mi ser
Zê vawra wesarî lape-lape
Kinc û kolî mi ser o benê hît û linc
Ez recefîna, cemedîna
Beno tiketikê didananê mi
Êndî xo nêvîna...

Her cêrayîş û persayîşê mi de
Ray û dirbî re mi birînê
Çêberî mi ser o yanêbenê, kîp diyenê ca
Ez nêzana qey?
Na nêzanitena mi kî
Mi rê roje nê roje qida ana
Lê çitaw?
Şoro wa biyarone
Qida êno kî wa nêzanitena mi ra bêrone
Ez kamîya xo cêrena
Ne qida ne kî bela mi ra çiyê nêvano
Ez şewa teng û tarîye de
Vindîbiyayîş ra persena
Vindîbiyayîş mi ra perseno
Ez kam a, kotî ra ama û şona kotî?

Kes nêzano hal û wextê mi
Ne kî weqîetê mi
Kes nêzano dermanê derdê mi
Ne kî dermanê kul û birînanê mi
Hal yeman o, wext tamam o
Ez na wa êndî şona
Şewa teng û tarîye de
Ez kamîya xo cêrena
Kamîya mi, mi cêrena
Ez kam a, kotî ra ama û şona kotî?

Nê dişmenê bêbextî,
Na çike biye re ma kerde
Û ma jûmînî ra fiştîme dûrî
Ez qey vînd biya dayê?
Qey hardê na dinya ser ro
Ma rê kî boste ca çin o?
Dinyaya ke ma hardê xo ser o nêhewênena
Ez dinyaya henêne se bikerî dayê?
Şewa teng û tarîye de
Ez cêrayîş der a, ez vindîbiyayîş der a
Ez kamîya xo cêreno
Kamîya mi, mi cêrena...

Ez kamî ra na perse bipersî
Xo nanê ra kerr û lalênî, bêvengênî
Kesî ra veng nêvecîno, pêro benê kerrhest
Ti vanê belkî zonê xo qilotnayo
Yan sond werdo, wad kerdo
Qet tewr kes mi ra çiyê nêvano
Ez se vacî, kam heta şorî?
Şewa teng û tarîye de
Ez berbiş der a, ez nalayîş der a

Şiyayiş û amayişê mi
Cêrayiş û vindîbiyayişê mi
Berbiş û nalayişê mi
Tew xemê kesî nîyo, wa nêbo
Şewa teng û tarîye de
Ez cêrayiş der a, ez remayiş der a
Ez ziwane xo cêreno, ziwane mi cêreno...

Hetê ra qedexe yo
Hetê ra vindîbiyayiş der o
Ez cêrayiş û pêrodayiş der o
Ez ceng der o, tenge der o
Şewa teng û tarîye de
Ters û xofê mi, veng û rengê mi
Kunê têmiyan ra û lornena dakila xo rê
Benê sewda, benê huyayiş, êne ra zon
Û mi cêrenê ez înan cêrena...

Ez vila biya zê camê şikîyayî
Biya lete-lete, hurdî-hurdî
Şewa teng û tarîye de
Zaf bêkes ginaya war ro
Kes destê mi nêceno
Mi hard ra arênêdano
Her leteyê mi nişto ra cayê
Êndî nîna naskerdene
Ez kam a, kotî ra ama û şona kotî?*

Berlîn, 25.05.2012

*Ena şîre beşê şîranê kîrmanckî (zazakî) Xelata Edebîyatî ya Huseyîn Çelebî ya serra 2012 de xelate girewte.

MA HEŞT WAYÎ Û BIRAYÎ ME

Jû gonî ra û jû can ra yîme
Dejê ma û derdê ma jû yo
Zerrî tenik û zaf hasasî me
Hewn û xeyalê ma jû yê
Fikir û zikrê ma kî jû yê
Xem û demê kesî de nîmê
Dostê xo, xo ra aver cênîme
Ma heşt wayî û bira yîme

Ma û pîyê xo, xo rê heq zanîme
Rindîye rê şerbet danîme
Xirabîye rê kî nalet wanenîme
Vatena pîr û rayberê xo der îme
Heqa der û cîranîye rind zanîme
Kesî rê neheqîye nêkenîme
Baw û kalê xo ra niya musayîme
Ma eslê xo caran înkâr nêkenîme
Zonê xo kî xo re qible cênîme

Welatê baw û kalî de rêça xo cêrenîme
Ziyar û diyaranê xo rê wayir vejîme
Xizirê kalî rê kî minet û rica kenîme
Seba welatê xo can û ruhê xo danîme

Gonîya Xezale û Mîrzalî ra yîme
Feleke, Kerem, Qeleme, Mehemed,
Cebraîl, Wusên, Emîne û Cafer
Ma pêro piya heşt wayî û bira yîme

Berlîn, 12.05.2019

QERŞÛNA KORE

**Wurze bira wurze, şodir o
ustina bonî tewiya, bon rijîyo
se bî oncîya çi pê hesiyo?
êno ma ser dişmen bi top û tifengan
nat û dotê ma, zê çeperî rêz biyo
êndî bes o, wa na gonî nêrişîyo**

**Gerrê xo kamî de bikerî?
ez bi na merax mirena dayê
se vana vaje lê ez bi na derbe şona
tî zaf kewta mi vîrî dayê
ez bi na derbe şona dayê
merdena mi bi qerşûna kore nêbo
ewro esta meşte çîna
raxelesîyena mi bi destanê dişmenî nêbo
derba mi derba qerşûna kor a
ez bi derba qerşûna kore nêmirena**

Ez bi derba hesrete mirena dayê

Berlîn, 22.03.03

DOMANÊ WELATÊ MI

Domanê welatê mi
Golikvan, berxvan û bizekvan ê
La zaf kî bîaqil û bifam ê

Domanê welatê mi
Şermok, berbok û bêzok ê
La zaf kî bihêz û bicoş ê

Domanê welatê mi
Mehrûm, feqîr û hêsîr ê
La zaf kî pak û masûm ê

Domanê welatê mi
Rînerm, zerepak û zerrîtenîk ê
La zaf kî merd û bi derd ê

Domanê welatê mi
Rindek, delal û hêca yê
La zaf kî rojsiya û bextewar ê

Domanê welatê mi
Kederin, xemgîn û hêrsin ê
La zaf kî bi can û cîger ê

Domanê welatê mi
Viran, bi jû piren û bi jû tuman ê
La zaf kî gonîgermin ê

Domanê welatê mi
Qereman, jîhat û hewl ê
La zaf kî bêters û bêxof ê

Domanê welatê mi
Kedkar, fedekar û cefaker ê
La zaf kî emegdar û xebatkar ê

Domanê welatê mi
Birîndar, birînkul û birînxedar ê
La zaf kî ax û întîzar ê

Domanê welatê mi
Bêveng, bêkes û bêkû yê
La zaf kî bêma û bêpî yê

Domananê welatê mi
Bêzerar, bêsûc û bêguna yê
La zaf kî bêxeta û bêguna yê

Domanê welatê mi
Bêzon, bêmekteb û bêmalim ê
La zaf kî bêzar û bêziwan ê

Domanê welatê mi
Biqêret, biqewet û bihuner ê
La zaf kî bêkar û bêgure yê

Domanê welatê mi
Kirmanc, Loran û Goran ê
La zaf kî Kurmanc û Soran ê

Domananê welatê mi
Bênon, bêmal û bêmilik ê
La zaf kî bêkinc û bêkol ê

Berlîn, 08.08.2016

AX DOMANÊ WELATÊ MI

ax domanê welatê mi
domanê roja siyaye
ez nika şima se biyarî ra ziwan
hela vacê mi ra, şima Xizir kenê
ez nika a rindekîya şima
masûmî û pakîya şima
se biyarî ra ziwan, se
ez tersena ke çiyê vacî
wulle qemîşê rindekîya şima nêbena
domanê roja sipîye
domanê roja tenge
huwayîş rîye şima de rindek o
berbiş çimanê şima yê siyan de

roj û tîjîya welatê mi
umîdê roja tenge
ez nika şima se biyarî ra ziwan, se
kesî ma fam nêkerdîme
kesî ma rê çiyê ronêna
kesî qedir û qîmet nêda ma
feqîr û hêsîr û belengaz mendîme
verê dês û dîwaran de vileçewt
bêkes û bêziwan mendîme

ax domanê welatê mi
domanê kirmancîya beleke
domanê kurdistanê rengînî
ez nika şima se biyarî ra zîwan, se
ez nika gerreyê şima kamî de bikerî
kam ma rê berbeno, kam ma rê zîbeno
pepûg halê ma rê biwano dayê
pepûg halê ma rê biwano

domanê rojhelat û rojawanî
domanê bakur û başurî
welatê ma kerdo çar parçe
zîwanê ma kerdo lete-lete
û bîme xerîbê welatê xo
de rawazê gelê domanan, de rawazê
êdî zîwanê xo de lawukan vacê
êdî hewnanê xo bi kurdî bixemelnê
rawazê gelê domanan, de rawazê
kayanê xo mird kay bikerê
“do-do” û “çit-pit” kay bikerê
“mîya qere” kay bikerê...
reng biderê xeyalanê xo
veng biderê hevalanê xo

domanê dêrsîmî, amed û gimgimî...
ma zilmê zilmkaran xo vîr ra nêkeme
domanê welatê mi
bi zilmê zilmkaran
bi top û tankan, bi qerşûnan ameyî kiştene

uğur kaymaz, ceylan önkol, berkîn elvan...
bîrîndar û birînkulî me
kam birînanê ma pêşeno
birîna ma birîna des û hîrê qerşûnan a
ma kîştîme bawo bêbext û xayînan
ma kîştîme dayê bêşûc û bêguna

umîdê roja tenge
roj û tîjîya welatê mi
domanê aşîye
domanê roja sipîye
domanê roja tenge
wad bo ke, pîr bo
ax û waxa şima
pîrnikanê bêbext û zaliman ra
rojê fitîl-fitîl êna
û ma rojanê zaf rindan vînenîme

Berlîn, 2016

MA DOMAN BÎME

Ma doman bîme
Çol û çolistan de bîme
Şew û roja ma çinê biye
Selx û malî de
Kar û gure de bîme

Ma doman bîme
Gonî germin
Zere pak û bi kêf û eşq bîme
Hevalanê xo de can û cîger bîme

Ma doman bîme
Ma û pîyê xo de
Way û birayê xo de
Der û cîranê xo de
Haşt û yar bîme

Ma doman bîme
Ra û dirban de bîme
Ge kay de ge govende de
Ge-gane kî xem û xeyalan de bîme

Ma doman bîme
La eşq û sewdaya xo de
Dost û hevalanê xo de
Pîr û rayberanê xo de
Masûm û pak bîme

Ma doman bîme
Bi coş û keyf
Bi xem û xeyal
Bi dem û dewran
Hertim bi umîd bîme

Ma doman bîme
Zaf çıyan ra kî mehrûm bîme
Qelem û defter ra
Kitab û wendiş ra
Ax û întizar bîme

Berlîn, 10.11.2018

ALAN KURDÎ

Alan Kurdî*
hona domano dergûş
masûm û pak bî
bêsûc û bêguna bî
ne rayir, ne rêçe, ne zar
ne kî zon zanitêne

Alan Kurdî
hona domano dergûş bî
newe çimê xo kerdbî ya
newe zonê xo kewtbî ra ser "Daye" vatê
çimê şima kor benê
şima se qemişê Alanî bî?

Berlîn, 05.09.2015

***Alan Kurdî**: Bajarê Kurdistanê Rojawanî Kobanî ra yo, roja 2 eylul 2015 de gama ke aîleyê ci mintîqeyê Ege de bajarê Bodrumî yê Tirkîya ra bi bote wazenê şirê Yûnanîstan, behr de xeneqîya. Hema 3 serre bi.

ENGÎN

No senî hal o Munzur Baba
No çî dejêde niya giran o
Hardê Dewrêşî; Dêrsim
Munzur Baba, Duzgin Baba
Şima qey xo no re kerrênî?
Engîn* tenge der o
Û tenga Engînî de resê
Engîn xortêde cansivik bî
Xortêde gonîgerm
Xortêde bêemsal
Û masûm û pak bî
Şew û roje
Çol û çolistan de
Selx û mal de
Teyr û tur de can û ruhê xo bî
Ti se qemîşê Engînî bena, Munzur Baba?
Êdî bê comerdênî
Engînî tenge de meverde
Engîn şima de haşt û yar
Û xortêde xêrxwaz û merd bî
De bê êdî Munzur Baba, de bê
Tenga bêkesan de bê
Awan bike oncîya Xanê Xizirî
Wa bêro êdî zelal-zelal, giran-giran
Awa Munzurî
Zê vengê temburî û sazê Engînî
Berlîn, 22.06.2019

*Engîn Eroğlu: 15 hezîran 2019 de Dêrsim de awa Munzurî de xeniqîya.

EKE DOMAN ÇINÊ BIYÊNE

Doman ke çinê biyêne
mi nîya cuye ra hes nêkerdêne
umîd nêkerdêne
daymîşê dejan û derdan nêbiyêne

Doman ke çinê biyêne
mi şîrê niyanênî nêusnêne
verê dês û dîwaran de
vileçewt û bêkes mendêne...

Berlîn, 2015

MA HÎRÊ KESÎ BÎME

Ma hîrê kesî bîme
hîrê xortê kirmancî
raywanê jû rayirî bîme
jû zîwan de qesey kerdêne
û jû zîwan de kî berbêne...

Ma hîrê kesî bîme
dehwa ma, rayirê ma jû bî
ma bi kirmancî sond wendbî
mezg û ruhê ma de kirmancî
ax û waxa ma de Kirmancîye biye

Ma hîrê kesî bîme
hîrê can û cîgerî
ma hîrê hevalî bîme
barê ma de kirmancî
rayirê ma de Kirmancîye biye

Ma hîrê kesî bîme
hîrê Gimgimijî
hîrê welatperwerî
hîrê kedkarê Kurdistanî;
Lerzan Jandîl, Îbrahîm Beyaz
û ez Wusênê Gestemerde

Berlîn, 14.09.2019

CAFER

Heya birayê mi, heya
Welat ra dûrî xerîbîye de
Heval û hogiran ra dûrî, kamaxê Berlînî de
Zaf rind êno mi vîrî rojbîyena to
Zê na saete bira...

Heya birayê mi heya
Ez to rê heval
Ti mi rê birayê saeta tengê
Ma piya, kayî kay kerdêne
To ez fiştê huwayîş, fiştê berbiş
Ge-gane kî ez qarnêne, basnêne
Oncîya kî mi to rê can dayne, hes kerdêne

Êno to vîr, bira?
Ma raştê Merga Gomî de astorî vaznêne
Raştê Merga Gomî ma rê teng amêne
Rewan remayne astora qire û astora kihêle
Toz û wele fiştê ra xo dima
Haybûr û axîşerê ma bî Merga Gomî de
Hirqî û tirqîya ma biye
Ma haylemê xo de bîme
Ceneto ke vatê uca bî
Ma Merga Gomî de ginayme war ro, vaştîme ra
Roje biyêne, kêf û eşqê ma rê çimtengênî kerdêne
Roje biyêne ma de huyêne, berbêne, reqesîyêne, kay kerdene
Zerqê tîjîya şodirî Merga Gomî de tayîna zêde şewle dêne
Keyfê mordemî ameyne...

Heya birayê mi, hey
Ap Mistafayî bi çogana destê xo ma şenik fetelnayme
Oncîya kî ma ar nêkerdêne
Ewro kî şên û şênatîya Merga Gomî ra eserê nêmando
Bêvengî û bêkesîya Merga Gomî rê berbişê mordemî êno
Hîre çêyî bî, hîrê birayî bî
Çê Ap Wusênî, çê Ap Mistafayî û çê Ap Qemerî
Çiqas weş û delal biye na Merga Gomî
Ver-verê vayê rêz bi rêz bî, vîyal û qewaxî
Nîştê ro binê siya vîyal û qewaxan de
Ma rê leq û tiranê xo kerdê Wusênê Ap Mistafayî
Ma kî zere û can ra huyêne
Ewro kî bêvengîye gemê astorî gureto xo dest
Ti vana Merga Gomî de hukim kena

Heya birayê mi, hey
Bêvengîya Merga Gomî rê pepûg waneno
Kezeba mi ci rê bena lete-lete
Verba bêvengîye veng kerdo berz teyr û turî
Kes nêmando çêberî zirze, camî şîş bikero
Şî bira şî, Merga Gomî îp û îsize verda û şî
Veyva Nûre, Bese, Gulnaze û dakila mi Xezale
Ez kamî rê vacî, kamî rê nêvacî

Heya birayê mi, heya
Êno to vîrî?
Waxtê vaş ontene de
Ma bi ûşîranê molêna da pêro
Nêzana çi buklate biye ma vete?
Yan gemê girzî visîyêne yan girze çewt amêne
Yan kî girze mi ser de diqloçî biyêne
Weqîetî ser o weqîet biyêne
Dêne pêro oncîya kî amêne werê zê birayan

Heya birayê mi, heya
Ma tope ser o şenik kuwayiş werd
Ap Mîrzalî binê goşan re ma şenik kerd sûr
Watê "Tope kay mekerê, sarê Îmam Wusênî yo"
Ma xo Ap Mîrzalî ra tirtêne oncîya kay kerdêne
Çiqas ke binê goşan re ma sûr kerdêne kî
Ma kayê xo de bîme, xemê ma nêbî
Ma tope dime xo helak kerdê; hevalî zaf bî
Ewro kî zaf kewtê mi vîrî hevalê minê domantîye
Kanê hevalê minê domantîye bira
Kamî ra persî û kam heta şorî

Heya birayê mi, heya
Derdê çê waran; ax bira ax
Ma derdê çê waran ra nêvana çi
Non darên ra şiyêne, cil-corî rafişte mendê hard de
Cilan rîyê andalî, der û dorî riyê gezikî nêdiyêne
Rehma Heqî re ci bo
Potena nonî êndî înan ser o mendêne
Bextê Xalcenîya Harse û Eta Xanime rê!
Xêrê dest-payanê xo ma rê darêne non potêne
Non biyêne kartî, do biyêne tal û tirş
Çixas ke doyê tirşî û nonê kartî eman re ma biberdê
Ma rewna dest bi mordena kewres û ponc rocan kerdbî
Mordêne roje bi roja waran, amnan germ û rojî derg bî
Hetê ra kî vizikanê serxûran gonî re ma kerdbî zuwa
Zê dirike zeleşiyêne leşa mordemî ra
Zê kek û aspijan dişmenê gonîya ma bî vizikî
Bi dûye adirê tepikan ma ra kewtê dûrî

Heya birayê mi, heya
Şoreşgerîye ra nêvana çi?
Veraşand de Hênîye Lulan ser qic û pîlê dewe reştê pê
Xortê Gestemerde qelfe bi qelfe cêrêne têkîşte de
Dawaya çep û raştî ser minaqeşe kerdêne
Ma kî xo şanîtê kîşte, goş nêne ra ser
Ma hona doman bîme, çiyê fam nêkerdêne
Zaf tamaşe-tamaşe qesey kerdêne
Şoreşgerîye ra dest bi ci kerdêne
Emperyalîzm û sosyalîzm, kapitalîzm û komînîzm
Kemalîzm û olîgarşî ra vecîyêne
Werhasil zê şanika biza kole niya biyêne derg şiyêne
O taw partîzanan meydan de cirît kay kerdêne
Bira birayî rê dişmen bî; biyêne muxurbe
Çilayî melul-melul vêşayne,
Biyene pir asmên bi estareyan
Şoreşgerî biyêne vila, her kesî şanîtê raya çeyî
Nara kî dora ma şoreşgeranê qican biye
Ma dest ra zar û zim de bî dês û dîwarî
Ma nîmeyê şewe de bi tirşika gayan sloganî nivisnêne
Rengê tirşika gayan kewe kerdê dês û dîwaran ra
Rind şikîyêne ra kirecê sipî sloganê ma

Heya birayê mi, hey
Demo ke bira birayî de dişmen bî
Ma kî dişmenî rê înad têkişte de cêrenê
Virana ma jûmînî ra biye
Sareyê ma jû berzîn de bî
Çiqas ke berzînê ma huşk bî
La ma zaf hewnê rindekî dî
Caran awe û adir de nêşiyene hewnê ma

Heya biraye mi, hey
Ewro kî na welat de zaf hewnanê xirabinan vînena
Ti vanê Helika Gijikine cila mi ser o cêrena
Leşa mi bena giran, nêtawrena xo bilewnî
Zaf derg mekerî û sareyê to bi hewnanê xo medajnî
Ti mi rê heval, ti mi rê piştî biya
Zerê mi bi to vêşêne, gonîya mi bi to girîyêne
Ti qijê ma pêruna Cafero bira
Ti qijê ma pêroyinan...

Berlîn, 13.01.2003

WEYSEL

Berano qemer, xorto delal
Qey niya bêveng û bêvac şiya?
Na merdena bêveng û bêwaxte nêbî!
Ma merdena bêwaxte kî dî...

Felek oncîya kewto rayan cêreno
Tern û huşkî têmeşyan de veşenê
Guneyê xo bi Weyselê birayî nêano
Ti vana felek maye û lacî rê dişmen o

Xebere şiyê çar koşeyê welatî
Merdena Weyselê birayî to ser mende
Çeyê to bin ra bivêşo felek
Çerxê to kî rojê şikîno
Ti naye kî zana Felek?
O bi çi feqîrîye, çi hêsîrîye kerd pîl

Birayê ponc wayan bî
Xorto gonîgermin, pişt û umîdê may û pî
Hona xorto des û heşt serre bî
Dewa Gestemerde biye xan xirabe
Şîn û şîwan der îme, huwayiş re ma biyo tobe
Wayî vanê çimê ma kor biyêne
Ma merdena Weyselê birayî nêdîyêne!...

Berlin, 24.05.2003

TI NÊAMEYÎ BIRA

Qey welat ra niya dûrî menda?
Çimê ma rayan de şî, şew û roje
Aşmî, serrî, demî vêrdî ra
Emser kî ti nêama bira

Çimê ma raya to ra peray
Hewn çimanê ma de heremiya
Tebat re ma êndî nêmendo
Payiz ame; cuwînî dardî we
Qirş û qal bî huşk
Pel û pûşê daran rişiya, sura vayî de şî
Tebîetî rengê xo virna
Hardî rewa, awxan cemed guret
Ti nêama bira...

Zimistan ame

Vawra virêne ko û tuman ser de varê
Hesreta to mende reyna zereyê ma de
Biya adir û kile vêşena zereyê ma de
Ti ke şiya, kes ma ser diyarî nêbî
Kewara nonî biye kewara derd û kulan
Locina adirî dû nêant we
Sacîya siyaye ser de non nêame potene
Do meşke de, şit adirî ser ra qesîya
Sare berz ke dayê, sare berz ke
Reyê ma ser bê diyarî dayê
Maye ewladê xo eşto
Kemer û dar amo re zon ma ser de
Qedir û qiymet nêmendo na dinya de
Biya wayirê derd û kulan na xerîbîye de
Biye adir û kile nîşte ro kezeba mi de
Gerreyê xo kamî de kerî, na dinya de?
Kam bi zerrweşî goş nano ra mi ser vace?

Qey honde ma ra kewta dûrî?
De bê êndî, ma hesretan de meverde
De bê êndî, ma qisawetan de meverde
Her kes ame, ti nêama bira

Berlîn, 06.12.03

ÎBO FEQÎR

Çêyê xo dewe ra yan û dûrî yo
Kes ne şono ne êno
Çiman ra kewto, halê xo yeman o!
Damawo Îbo belengazo
Tumê mezelan ci rê mekan o

Kamî de gerre û gazîyê xo bikero?
Çuyê xo şanito piştîya xo
Şono dot, êno nat
Bext û qederê xo ra miradiyo
Teyna mendo binê bonî de, êndî qefeliyo
Damawo Îbo feqîro
Hardlerzo virên bi çimanê xo dîyo

Nêşono dewe nîno
Der û cîranî ra ti vana herediyo
Ziyar û diyaran ra teseliyo
Çila nêveşena, zere teng û tarî yo
Cile de nêweş o, zê vawre heliyo
Damawo Îbo feqîro
Vano meymanê saeta tenge Hezretê Elî yo

Per û payî re ci şikîyê
Ray û olaxî re ci birîyê
Damawo Îbo feqîro
To rojêde rinde nêdî!...

Berlîn, 23.10.2001

MISTO BUDELA

Va êno vayê koyî
Sura xo serdîn a
Giran şo qefelîna
Araq dayo, cemedîna

Ame re çokan kelê xo birna
Nîşt ro kemere ser o
Qesê keno xo vero
Berbeno derdanê xo rê

Vaşt ra şî Misto ling warwayî
Şenik mend koyê Goşkar Babayî
Şono na raye ling warwayî
No budelayê Gimgimî

Budela, budela, Misto budela
Qey sareyê xo bi belayan pêşena
Ziyare bi ziyare cêrena
Derd û kulanê xo ver zîbena

Budela, budela, Misto budela
Manika nonî piştî ra wa
Ziyare bi ziyare cêrena
Qey xo rê minete û rica nêkena?

Berlîn, 27.04.2002

ÊNO TO VÎRÎ?

Ma dinya eştbî ra peyê goşanê xo
Çiyê ra minete û xem nêkerdêne
Kokê hevaltînîya ma zaf xorî şîbî hard de
Ne vayê koyî, ne kî vayê qibleyî ma cêser fiştêne
Xwezî bi a waxtî, xwezî bi a saete û deqa

Qet qal meke heval, qal meke
Derd û kulê mi qet têra meke
Hona kî mi vîr ra şîye, qet meyare mi vîrî
Kemerade zinare ser ne, ca de vinde
Ma rê emşo qalê di maqulan bike
Qickînîya ma ra, hevaltînîya ma ra
Ti ke şikîna cîrantî û biratîya ma ra qesey bike

Êno to vîrî heval?
Hevaltînîya ma, biratînîye ra ravêr biye
Virana ma her tim jûmînî rê biye
Piştî daybî piştî ma, koyî dêmdêne
Ewro kî naleme, kaleme xerîbî de kîştâ poyenîme

Ti qesey bike ez goş to ser nî
Ti naye kî rind bizane heval
Xêlê waxt o ke nêhuyaya
Mi rê qalê domantînîya ma bike
Qalê heketanê ma bike
Çiqas kewtê mi vîrî ti nêzana

Êno to vîrî heval?
Linga ma şeqetîya ro û verdîye ra kemere
Telqe ginê ro ma, ma xo êndî nêdî
Ma pijikitîme zê gilane dare
Sareyê xo guret kewtîme ray û rêçan
Qom û cîranî ra, heval û hogirî ra fîştîme dûrî

Her çî ame vêrd ra
Ti vanê bî şanike, ti vanê bî hekete
Zê hewnê şewe êno çimanê mi ver û şono
Çêyê Heqî biveşo hetê mi ra
Heqî ma rê zaf dî, qilmê awe û letikê none
Ewro kî ma her çî ra mehrûm û bêkes virdayîme

Berlîn, 24.09.2004

EY SADDAM!

To rê kî nê mende na dinya Saddam
To rê hona îdam şenik o
Pirnikan ra ame heqa kurdan
Ame peynîya şima dîktatoran
Amerîka vileyê to şikna ro peyê to
Qatliamê Helebçe ma vîr ra nêşî
To kiştî bi hezaran kurdî û şîî
Ardî war cor de heykelê Saddamê faşîstî

Çerre ye?
Te digo hukmat tune!
Şima dîktatorî heramxwur ê
Ancax bitirê û berê biwerê

Qetlê to qetlêde heram o
Qerar dayo ci to rê îdamo
No dîktatorêde bêîman o
Herbê Îraqî herbêde giran o
Heşt serrî ant herbê Îran û Îraqî
Meydan wend dinya rê dîktator Saddamî
Ame guretenê qesasê Helebçe û Kerbela
Peynî de bî hêsîr û koleyê Amerîkanî

Berlîn, 15.12.2003

ŞIYE

Şiye şiye ax li minê şiye
Zerrya mi gurete xo de şiye
Zê gujgeleka vayî dota amê
Toz û wele fişte ra asmên
Roştîya çimanê mi ver biye vindî şiye

Tiketika zerrya min a
Kezeba mi to ser recefîna
Kam vano çi wa vacêro
Dost û dişmenî rê înad
Ti hesreta canê min a

Şiye şiye ax li minê şiye
Zerrya mi gurete xo de şiye
Zê perê qazqulingan
Kewtê xişmê vayî ver
Puk û pukeleka vayî de şiye

Verê çêberê çê pîyê to de robar o
Şemuga çêberî ser ništa ro ez bêsitaro
Qudimê mi ti vanê şikîyo
Ez naca bê to ûstîxwar o

Mi emşo hewnê xo de dîye
Dest kerd porê mi ra, lew na sirota mi ra
Zê milaketa şewa tarîye
Bêveng û bêvac biye vindî şîye

Ti vanê ez ez nîya
Ez xo de şîya
Zê kerr û boman a
Hêş û aqil nêmando
Ti vanê ez sêyê verê dêş û dîwaran a

Şîye şîye ax li minê şîye
Zerrya mi gurete xo de şîye
Zê buliskê wusarî, zerê mi de şîrqê
Dej û hêş kerd can û cigerê mi
Hesreta xo mi rê kerde hezar hesrete û şîye

Berlîn, 30.03.2005

MI XO NÊDÎ

Ti şiya nêşiya mi xo nêdî
Şiyena to dime mi xo serraşt nêkerd
Qerşûnan rê biya birîn û kule
Mi xo da dar ro, xo da kemer ro
Kesî birîna min a kule nêpişte

Şiyena to weşîya mi kerde têser û têbin
Hêş û aqil nêmend sareyê mi de
Ti vanê telî şono can û ruhê mi ra
Ziqitneno can û cîgera mi de

Hurendîya to mi rê zaf asena
Çimanê mi ver êna nat şona dot
Hesira çimanê mi de bena vindî şona
Gujgeleka vayî de reyna vecîna êna
Êna nat şona dot, ti vanê reqesîna
Toz û wele xo dima vaydana
Û hard û asmên cêna binê hukmê xo
Şewa teng û tarîyê de bena tersê zerê mi
Ê tersê zereyê mi de astore çargamî vazdnena

Hewn çimanê mi de heremîya
Qisawetan ver sareyê mi berzîn nêcêno
Şodir mi ser ebi zerqê tîjîya şodirî beno zelal
Şodir û şandê mi biye adirê canê mi
Şiyena to kî êna çimanê mi ver
Roştîya çimanê mi bena teng û tarî, dinya rijîna mi ser
Ti ke hesira çimanê mi de bena vindî
Mi rê kî peynîya peyêne de
Merdene ra raver merdene manena...

Berlîn, 06.09.2004

MI VÎRÎ RA NÊŞÎ

Kes nêzano çixa kewto mi vîrî welat
Rake hermeyê doşan ma rê rake
Rake virana xo ya germine ma re rake
Kulmê awa serdine bişimî
Çengê wele burî nê koyanê to ra
Kelê xo bibirnî ziyar û diyaran ra

Kes nêzano çixa kewta mi vîrî
Puk û pukeleka zimistanî
Şelpê vawra Gamêşqiranî
Qet mi vîr ra nêşîye huşkayîya çelê zimistanî

Kes nêzano çixa kewto mi vîrî
Şilî û şepelîya wusarî
Vengê pepûg û dîksilêmanî
Qet mi vîr ra nêşî des û çarê temûzê amnanî

Kes nêzano çixa kewto mi vîrî
Kenger û morşinge, pune û pêjeke
Qet mi vîr ra nêşî tamê ribês û mendike

Kes nêzano çixa kewto mi vîrî
Pî û birayê mi, cîran û hevalê mi
Qet mi vîr ra nêşî pîl û qicê dewa mi

Berlîn, 14.10.2002

BERXA MI

Berxê mi

Ti roşt û tijîya çê ma ya

Pişt û umîde hîrê wayan a

Ti hona derguşo doman a

Ez bi nameyê to veng dana

Berxê mi, Welatê mi

Berxa mi

Ti mi rê bena per û bask

Roşna çimanê to mi rê bena raya roştî

Ti zê tijîya şodirî şewle dana, germin a

Ti zê mîya Heqî reng bi reng a, gula çolfî azad a

Berxa mi, Berçema mi

Berxa mi
Ti can û ruhê min a
Çim-burî siyaya min a
Vareka mi, kezaba mi
Roşnê her di çimanê mi
Berxa mi, Eylema mi

Berxa mi
Ti bi aqil û fam be
Roj û tîjî be, nan û do be
Ti bi merhemet be
Însanetîyê rê raya roşt û çila be
Rindîye û xirabîye cêser fîye
Feqîr fiqarî rê pişt û umîd be
Berxa mi, Duyguya mi

Berlîn, 25.04.2002

TEYRA BÊHALÊNE

Kamî halênê na teyre rijna?
Hêçê pîl biye nê koyê ma ra
Şima qet çê xo ra nêwerê buko
Ma na teyre şima ra se va?

Ne punik o ne halên o
Gil bi gil firdana
Per û baskan kuna
Zê pepûgî ci rê wanena
Înşala şima qet çê xo ra nêwerê buko
Ma na teyre şima rê se va?

To ke vîçnêne
Zereyê mi to rê zê adirî vêşêne
Gulsosinî amênê ra xo
Sura vayî de reqesîyêne
Der û dormê gulsosinan de
Perperik û mêşe kewtê gujike
Zê perwaneyî cêrêne

To ke vîçnêne,
Vîçevîça vengê to
Zê vengê orkestraya senfonî
Veng vetêne daristan de
Heywanan dans kerdêne
Verg û mîye, luye û kerge
Tajîye û awrêşî, pising û merî,
mor û beqî...

Ti ke şiya nê cayan ra
Qazqulingan veng kerd berz Gola Cêrî ra
Koy û daristanî hesreta to
Ma kî hesrete vengê to mendîme

Berlin, 07.02.2004

SOND

Ma sond werdo bawo
Bi nameyê Xizirê kalî
Seba azadî û serbestîye
Ma sareyê xo gureto binê çengê xo
Û hênî kewtîme rayir û dirban
Seba kamîya xo dişmen de ceng keme

Ma sond werdo dayê
Bi nameyê xas û gerçegan
Seba biratîye û dostanîye
Ma merdene gurete çimanê xo ver
Dişmenê xayinî rê qul û kole nêberme
Seba welatê xo dişmenî de ceng keme dayê

Ma sond wendo bira
Bi nameyê Seyid Rizayî
Ma êndî kesî ver de sereyê xo ronêname
Kesî ra minete û dexalet nêkeme
Zereyê ma de ters û xofî rê ca nêmendo
Zerrîya ma bi rehma Heqî vêşena bira

Ma sond werdo wayê
Bi nameyê Xizirê kalî
Bi nameyê xas û gerçegan
Bi nameyê Seyîd Rizayî
Ma sond werdo bawo, dayê, bira
Ma sond werdo

GUNE

mi gonîya xo binê linganê to ra kerde bawo
hona ke ez nêşiya,
ê mi kî helbet vatenêde mi to rê esta
kezeba min a ke seba şima vêşêne
a kî êndî kul û kulêzer biya
mi ra hêrs mebe, se beno
naye rind bizane
no izdirabo ke ez oncena kesî nêanto
mi berze boyê xatirê xo

nêşikîna vacî mi efû bike
nêşikîna vacî guna mi ra vêre
nêşikîna bawo, nêşikîna
zonê mi nêcêreno, rîye mi qet nêcêno
ti efû bikerê kî Xizir mi nêkeno
ez gunekar a, ez xetakar a
ti oncîya kî mi bide boyê xatirê Xizirê Kalî

nalet bişiyêne ra şeytanê korî
se mi xo rê koranîya siyaye arde
a saete de hêrsê xo rê wayir nêveciya
na çike biye mi bi xo kerde bawo

nêzana ke to se biyarî ra zon
a rindekîye û zerepakîya to
bawer bike ez nêşikîna biyarî ra zon
wuley qeweta mi nêşona ci
no kar karê mi nîyo
dest û payî re mi nika ra recefînê
zon fekê mi de beno lal
çimî sereyê mi de benê tarî
bawer bike sebebê hesirê çimanê mi
xo ra a rindekî û zerepakîya to ya
rind zon nêardena mi ra wo

guna mi ra vêre bawo, guna mi ra vêre
mi gonîya xo ede linganê to ra kerdêne bawo
minê gunekarî berzê boyê xatirê Weysel Qiranî

Berlin, 18.05.2012

ÎNSANÊ ZERRÎPAKÎ

Rind ke estê hona
Însanê masûm û pakî
Bêgune û bêxetayî
Bêqisûr û zerrîpakî

Teq û reqê dinya ra dûrî
Bêveng û vac, bêray û rêçe
Heyatê xo derbaz kerd
Heyanî na roce

Çimê xo ne malê dinya de
Ne milkê dinya de
Û ne kî pere û pulê dinya de
Çimê xo teyna rehma Heqî de

Dûrî nêkewte zon û kulturê xo ra
Ne kî bawerîya xo ra dûrî kewte
Ziyar û diyaran, mekanê xo ra
Ne kî hardê baw û kalê xo ra dûrî nêkewte

Rind ke estê hona
Însanê masûm û pakî
Bêgune û bêxetayî
Bêqisûr û zerrîpakî estê

Berlîn, 06.11.2018

MERDENE NÎYA

Merdene niya kezeba însanî kena lete-lete
Însanî însanî ra fînena dûrî û însanî rê bena mezele
Cuye kena têsêr û têmîyan ra
Dej dana, derd dana mordemî

Ne qayitê serran ne qayitê waxtî kena
Ne kî qayitê textî...
Welat bi welat, çê bi çê, çêber bi çêber
Quncik bi quncik cêrena...

Mordemî vileçewt û bêkes, tek û teyna virdana
Ne qij û pîlî ne genc û kalî
Ne kî dem û waxtî pers kena
Ne feqîr û dewlemendî ne weş û nêweşî
Ne kî dem û dewranî pers kena
Tal û tirş, jehr û ziqim; derdo bêderman a
Berlîn, 20.01.2013

MEPERSE

Ti qey niya bêveng menda bira
derd û kulê mi giran ê
kemerade zinare ser ne û vinde bira
ne ti biperse ne kî ez vacî bira

Welat ra dûrî kewta ez; ray û olaxî re mi birîye
ne veng ne vac o; no halê ma se beno bira
ti vacê nê rojî ênê vêrenê ra
sebrê xo teng mekeme hela
çimê mi raya to ra şî; ha ewro êno ha meşte êno
çike biye na guna mi; qey ez honde gunekar biya

Ma jû tase de nan werd, awe şimite bira
pîzeyê ma mird bî, berzînê ma jû bî
derdê ma çinê bî, nanê ma nanê sacî bî
gudê ma gudê toraqî û doyê meşke
kanê meşke û yawixa doyî bira

Wurze bira wurze, welatî ser şîme
raya ma dûrî ya, ancax şîme; ti ravêr şo ez to dime
welatê bav û kalî ser de şîme bira şîme...

Ti zana xerîbîye çik a
bê derdê xerîbîye mi ra biperse
xerîbîye teynatî ya, xerîbîye bêkesî ya
xerîbîye derdo bêderman a bira
ne ti biperse ne kî ez vacî bira

Berlîn, 03.11.2001

DÊRSIM VEŞENO

Dêrsim de teyna birr nêveşeno
Dêrsim de hard veşeno, cîgera ma veşena
Pîr venga cedê xo dano
Dewrêş berbeno, rayber zîbeno
Dêrsim bêkes veşeno...

Dêrsim de dar û ber veşeno
Kemer û kuç berbeno
Mar û milawunî, teyr û turî
Wulle bîlle Dêrsim bêkes veşeno

Dêrsim de cîgera ma veşena
Hard û asmên, tebîet veng dano
Ziyar û diyarê ma, dar û berê ma
Can û cîgerê ma; Dêrsim bêkes veşeno...

Berlîn, 23.08.2018

MA VÊŞAYÎME ŞIMA MEVEŞÊ

Ez xo çand leteyî kerî
Ez kamî rê biveşî û biberbî
Weqîetê dişmenî jû nîya di nîyê
Ne ênê mordene ne kî ma vîr ra şonê
Dişmen bi gonîya ma mird nêbî
Zê heşê harî û vergê vêşanî
Nalet wanen aj û amênê to rê
Ti ma rê biya felek û ezraîl
Çimî sareyê to de biyê tarî
Ê ma û to mendo sêgerma germe ser
Ma bi qedexe kerdena ziwan û kulturî
Ma bi zulm û zordarîya dişmenî bîme pîl
Wertê adir û kilê ra ameyme
Ma vêşayîme şima meveşê

Piştîya xo şanite koyanê ma
Kiştîya xo şanita çeman
Ruyê xo çarnayo re vayê qibleyî
Ray û rêçan de ma rê bî heval
Şewa tarîye de ma rê bî raya roşte
Çemê awan, bêpird bî û awî ser de şiyêne
Gonîya şarê ma hard de nêvirdaybî
Awa çimê çeman ma rê biye hesirê çiman...

Berlîn, 29.07.2004

NA BÊVENGÎYE MA KIŞENA

Hevalno,
wulle bîlle na bêvengîye ma kişena
giran-giran, xedar-xedar
bêkes-bêkes, hem kî mirdar-mirdar
qey niya bêvengî me, qey bîme kerr û lal
bîme kor, qey?

Hevalno,
vengê xo berz kerê
veng bidê vengê bêkesan
dest bidê destê mazluman
doş bidê doşê feqîran
na bêvengîye ma kişena
hem kî zaf xedar, bêkes kişena
kam beno wa bibo
fîkrê xo çî beno wa bibo
ma canan rê can
bêvengîye rê veng
bêumîdîye re umîd bîme
ma qey niya bêveng îme, qey?

Hevalno,
ma ke bêveng vinderîme
bêvengîye ma kişena; jû bi jû, roj bi roj
grevê vêşanîye ma nêkişeno
eke bikişo bêvengîye ma kişena.

Berlîn, 03.05.2019

PAR NÊ WEXTAN

Par nê wextan bî
Mi verê xo çarna ra welat
Seredej guretbî bêrî û hesrete ver
Dewxê mi şiyêne ameyêne
Çimî sereyê mi de bibî tarî
Çiyê çimanê mi ver nêasêne
Hesreta welatî zereyê mi werdbî
Zê kermê qota dare...

Xerîbîye ez helena û qelenaybî
Dejî hukim kerd can û cîgerê mi de
Heliyene roj bi roj çiman ver de
Zê cemedî dilop bi dilope hesreta welatî ver
Zê ronî adirî ser o qijilîyêne

Germê deşta Gimgimî de
Binê siya vîyal û qewaxan de
Ma rê ronîştîşî rê ca nêmendbî
Wertê pel û gilanê qewaxan de
Vîçevîça çukreş û qilancik û qerbeleke biye
Milet lixêne çarşiyê corî û cêrî de
Zê mîloçik û mêşan şiyêne cêr, amêne cor

Mi pepûgî rê wend, pepûgî mi rê wend
Rojî amayî vêrdî ra şenik mend
Kewta rayan ama çimê mi pey de mend
Ez ama, ruhê mi Gimgim de mend.

Berlîn, 18.07.2004

DERD Û QOTIKÎ

Ti oncîya çi pê hesiyaya?
Lew û pirnikî dardê we, miradiyaya
Ti çi mordemêde gonerî ya
Kîn û qerezê to nêqediya

Ez zem û demê kesî de nîya
Bi çimê xirabîye qayitê kesî nêbiya
Porê mi bî palaxe, pêro rişîya
Mi roje nêdîye, emrê mi qedîya

Kul û merezê mi nêqediyayî
Naca mi rê bî zê Kerbelayî
Şiya kotî derd û qotikî mi ra nêvisîyayî
Zê dirrikê zeleqîyayî bi canê mi ra
Piştîya xo ra ca bi ca fetelnayî

Meke fîtne û fasadîye
Wertê qomî û cîrantîye
Rojê ke to ra pers bena
Heqa heval û cîrantîye

To rê bo na vatena mi; meke fesadîye
Giran a heqa cîrantîye
Heqa xo re to helal nêkenê
Ti kuna dînya teng û tarîye

Berlîn, 22.06.2004

FELEK

Hey felek, xayin felek!
Xizmetkarê bêbext û xayinan
To oncîya ma vêşnayîme
To rê û bêbextan rê kî na nêmanena
Oncîya kezebe re ma kerde lete-lete
Entab de kî merdîme, amayme kîştene
Bi qerşûna bêbexte gunayîme war ro
Canê ma bî lete-lete, ruhê ma hurdî-hurdî
Gonîya ma dilop bi dilope rişîye
Mayî lornenê, domanî berbenê
Wayî zîbenê, birayî nalenê
Dayikî şîn û şuware der ê
Vengê merdene beno berz kuçeyan de
Vengê berbîşî, şîn û şuware beno berz
Entab bîrîndar o...

No çi zulm o, no çi hal o?
Entab birîndar o, birîne xorî ya
Derman nêcêna, birînî ziqitnenê
Birînî jan danê, birînî kul ê

To oncîya dest re dişmenî hene kerdî
To oncîya dişmen kerd şad
Bêbextî binê lewan ra huyenê
Bêrê qayit bikerê
Dejo ke ma dano berbiş
Bêbextan re beno huyayiş
Pêro keyf û eşq der ê
Vateyê xo û qeseyê xo pêro zûr ê
Di rîyê xo û hezar zûrê xo estê
Alavere û dalavereyê xo nêxelesîno
Ma kişenê, ma qir kenê

Hey felek, xayin felek!
No qetlîamê çendin o?
Na reya çendin a ma mirenîme?
Û hona çend reyê bînî mirenîme?
Amed, Anqara, Surûc, Entab...

Berlîn, 25.08.2016

DINYAYA BÊBEXTE

To weşîya mi kerde têsêr û têbine ra
Ê mi ki to rê helbet vatenê mi estê
Bawerîya xo meya ke ez to ver de bêveng manena
Rojê ez henî biqîrî ke wa vengê mi
Şorone welatan ra vejîyo...

Goşane xo yake, şopê goş ra mi ser ne
Merdena mi bi destê to bone kî
Ez to ver de bêveng bimanî
Ez qet lacê pîyê xo nîya
To da damara canê mi ra
Kezeba mi kerde lete-lete

Vaje mi ra, vaje ey dinyaya bêbexte
Ti qey niya bi hukim ena mi ser, qey?
Înadê mi kî înad o verba to
Paşnike şanena re hard îta lingan ser vindena
Wa îsanî biewnîyê îsyanê mi ra
Koyan ra, kemer û kuç ra
Wa îsyanê mi tîjîya şodirî re bone
Qey tîjîya şodirî ruyê ma ro niyanêdana?

Miradnayî to ma ra, aşma newîye û astareyê şodirî
Ge-gane nîmeyê şewe de hewn ra vaştêne ra
Şêmuga çêberî ser o niştênê ro û ewnîyayne astareyan ra
Dore nêdayne jûbînî hesiranê çimanê mi
Cor de xij biyêne amênê estareyê şewe
Visiyêne pêro berbênê ez

Mi estareyê şewe mordêne, nêamênê mordene
Ê her mordemî estareyede xo bî
Estareyê mi kî şewle nêdayne
To rê vatena mina peyêne na wa ke
Ti xêr xo ra nêvînê dinyaya bêbexte!...

Berlîn, 28.09.2003

DINYAYA XIRABMALE

Xirabmalê dinyayê
Xan xirabe yo
Bêkes û bêkû yo
Kes nêmando
Şên û şênatîye ra
Zel û mele ra
Eserê nêmando
Gelo se bî
Kam heta şî
Qey ma welatê xo ra kewtîme dûrî
Ti vanê êdî her çî biyo zûrî
Nika kî ax û zar
Pê hawt koyan der îme
Û vanîme
Ax û eman
Sal û zeman
Çima wa çû zeman?

Berlîn, 24.11.2018

HOLIKÊ MA

Kanê warê bav û kalê ma?
Kerdî têra oncîya derd û kulê ma
Biyê xan û xirabe holikê ma
Nas nêbena êndî holika ma

Şehîdê way û birayan na wo, na duşt de
Virane fişta jûbînî ra waye û birayî na hewş de
Ma rê pişt û heval bone na saete de
Ax û waxa nê koyan mendê zereyê ma de

Cêrayîme nê koyan ra game bi game
Hênî bi hênî, çime bi çime
Pirocnaybî ro ca bi ca
Rêçe bi rêçe heta bi koyê Koxe

Kancî het de mendî Warê Derî?
Ray û rêçî biye pirê kemer û kuçî
Piştî şanita piştîye, Raştêyê Pîlî û Raştêyê Qicî
Zê birayê pîl û birayê qicî

Peroc o, cenî qey nêşonê bêrî
Ters kewt zereyê mi nê koyan de
Ti vanê vengê merdene şî goşê mi de
Qudime mi şikîya, menda henî ca de.

Berlin, 17.06.2003

AX WELATÊ MI

Ax welatê mino bindest!
Welatê min o bêşîndor
Ray û dirbî ray nêdanê mi
Ez bi ax û waxa to nalena
Ez hesreta to ver berbena
Kalena û zibena
Ti hesreta min ê, sondê mi

Welatê mino bêşîndor
Ruh û canê mi, ti can dana mi
Heyat dana mi û serê zerrîya mi de
Gul û sosinî benê kewe û ez bena welat

Kezeba mina ke seba to biya lete-lete
A kî êdî derman nêcêna
Ez nika senî wele bi xo ra kerî?
Sereyê xo bicêrî kam heta şorî?
Ray û dirbî kî êdî ray nêdanê mi
Tek û teyna manena xerîbîye de
Mi rê peynîye de hesrete û bêrîye manena...

Berlîn, 02.12.2018

DEMÊ PAYIZÎ

Pelî kerdê çequer û zerd dar û berî
Werte de mendî rut û repal bêpelî
Çiqas zerrîtenik ê pelê dar û berî
Payiz o, şewî ma ser de biyê dergî

Emser kî ame vêrd ra amnan
Na wo ame çêber de zimistan
Cêreno çê bi çê Kalo Gaxan
Gureta govende xort û azeban

Erzenê pişkê vawra sipîye
Varena ma ser de hurdî-hurdî
Ray û olaxî ma ser de birîyê
Kes nêmando welat de pêro şiyê

Xo vîr ra meke nê Xizirê kalî
Biyo aspar cêreno bi astorê qirî
Şîme cem û cematê pîrî
Belkî ma bierzo boyê xatirê Xizirî

Berlîn, 29.11.2003

ÇEND PAYIZÎ DERBAZ BÎ

Çend payizî derbaz bî
Çend demî, çend dewranî
Û çend payizî derbaz bî
Çimê mi ray û dirban de
Heyatê mi xerîbîye de
Welat ra dûrî, cîranan ra dûrî
Hevalan ra dûrî...
Çend payizî derbaz bî, çend?
Huwayiş ruye mi de
Hesrete zereyê mi de cemed girêda
Pel û pûşê daran rişîno
Hetê min o çep cemedîno
Ez berbeno xerîbîye de
Ez berbeno şewa teng û tarîye de
Ez berbeno bêkes, bêkes...

Berlîn, 21.11.2018

TÎJÎYA ŞODIRÎ

Rojî hona şure nêarde bi şure ser
Şewa tarîye dora xo vîyarna ra
Bêvengîya nîmeyê şewe
Bi venge dîkanê şodirî biyêne zelal
Şodir şefeq ra veng dayne dîkanê şodirî
Bi vengê dîkan hewno şîrîn ra ciniqîyêne we
Ge-gane vengê dakila mi şiyêne goşê mi de
Vatê “Ero ravaze, tîjî biya şîrîn, tîjî!...”
Roj hona pê koyan de bî
Asmên biyêne sûr û zerd
Hard û asmên guretê binê roştîya xo
Nûr û şewlê xo ra çiyê mehrûm nêvierdayne
Gul û sosinan rengê xo tîjîya şodirî ra guretê
Neqeşîyêne tîjîya şodirî de
Zê çêneka azebe, zê şema sûre
Bereqiyêne awa çeman bi şewla tîjî
Serdin û zelal bî awî
Rojî pê koyan ra ray guretbî
Siya koyan ca virnaybî ra
Şîrînîya tîjîya şodirî cayê xo daybî taynîya perojî

Berlîn, 08.03.2004

ADIRÊ NEWROZE

aştî û azadîye rê yakerê kêberan
dest bide destî, vindê verba herbî
wa kezeba mayan lete mebo
bes o êndî, wa meberbê mayî, meberbê
adirê aştiyê, adirê azadîye
adirê newroze biveşo koyanê ma de
bi sura vayî gur bo adirê newroze
sey aşma newîye, sey estareyanê şewe
roşt û şewlê xo bido welatan bido deşt û koyan
boya tar û turî, boya gul û sosinan bêro
boya barûdî nêrone koyanê ma ra
vengê selxî û malî, vengê teyr û turî
vengê pepûkê wusarî, vengê xort û azeban
vengê aşti û azadîyê berz bo koyanê ma ra
sey çemî bizingo welat bi welat bicêro
vengê qerşûnan û bombayan nêrone koyanê ma ra
vengê vayê başûrî û awxa çeman
vengê bulura şuyanî berz bo koyanê ma ra
vengê merdene û berbişê mayan merone
wa adirê aştiye, adirê azadîye
û adirê newroze biveşo koyanê ma de...

Berlîn, 02.01.2004

HIZÛR

nê cayan de huzir esto
qedr û qîmet esto
emeg û kede esta
wijdan û merhemet esto
nê cayan de heskerdiş esto, heskerdiş

nê cayan de roj û tîjî esta
însan û însanetîye esta
aşitî û biratîye esta
heval û dostîye esta
nê cayan de huyayiş esto, huyayiş

nê cayan de rindekîye esta
şîn û şîwar, derd û qotik çin o
ax û wax çin o
nê cayan de eşq esto, eşq

nê cayan de canweşîye esta
can û canan esto
derdî rê derman esto
îsanî rê hurmet esto
nê cayan de rindekîye esta, rindekîye

Berlin, 01.04.2018

WESYETA MI

Xerîb o, xerîb o, welatêde xerîb o
Welatê şarî ma rê welat nêbeno
No welat de kes ma nêwazeno
Nêzana dayê, ez nêzana ma rê se beno?

Wa kes hesirê çimanê mi nêvîno
Huyayîşê ruyê mi ra wa kes nêxapîyo
Derd û kulê mi wa kes mezano
Nêzana dayê, ez nêzana ma rê se beno?

Na wesêta mi wa şima rê bo
Ez ke merda, hîrê rengî bo kefenê mi
Rojawan de wedarê meyîtê mi
Helal û weş kerê heqa xo re mi

Ez ke merda xorî bikinê mezela mi
Salan ra bonê kêlê mezela mi
Binivisnê ser o nameyê mi: Wusênê Gestemerde
Mi biberê welat, kiştîya dakila mi
Wa biberbê mi ser o kar û berxê mi...

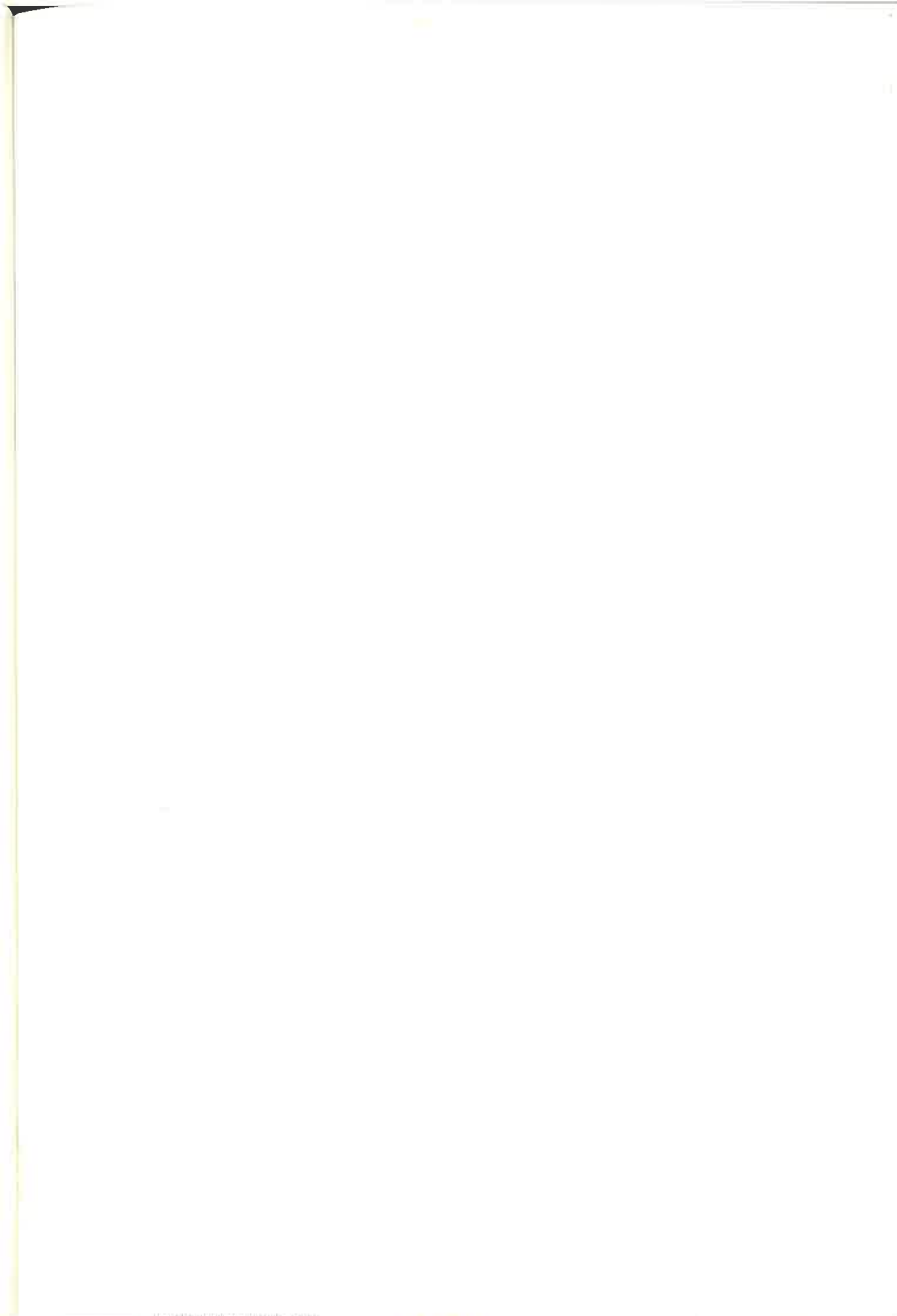
Berlîn, 06.07.2003

XATIR BI ŞIMA

Xatir bi şima hevalêne
Wayêne, birayêne...
Xatir bi şima der û cîranêne
Xatir bi şima pêrone...
Mi nêzanit xerîbîye de merdene kî esta
Xerîbîye de teynabiyene kî esta
Ez na wa şona, mi dime kes meberbo
Dakila mi çin a, mi ser ro biberbo
Xatir bi şima bawo, xatir bi şima
Ez na wa şona berxa mi
Şilîya wusarî, şilîya gulanî kewta mi vîrî
Dakila mi kewta mi vîrî
Welat, ko û deştî kewtê mi vîrî
Xatir bi şima berxa mi, xatir bi şima
Bes o êndî na hêsîrîye, bes o êndî na feqîrîye
Na bindestîye, na xerîbîye...
Çila ma şayna, raya ma birna
Çêber ma ser o ranêbeno
Mi nêzanit xerîbîye de merdene kî esta
Xatir bi şima, xatir bi şima pêrone...

Berlin, 29.03.2003

Mi cameverde meşo, dayê meşo
Ez hona domano qickek a
Ne zar, ne zon, ne raye, ne kî rêçe zana
Ti Xizir kena, ti Heq kena
Mi cameverde meşo dayê, meşo

